

ПРО СКАСОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАБОРОНЕНИХ ПРОФЕСІЙ ДЛЯ ЖІНОК В УКРАЇНІ

Райко В.Ф., Семенов Є.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Обравши європейської цінності, Україна, як і багато країн Європи, пішла шляхом гендерної рівності чоловіків та жінок, зрівнявши їх у правах та можливостях. Визначною подією у цьому напрямку є скасування в січні 2018 р. наказу МОЗ України №256 «Про затвердження Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок» (далі Перелік), що визначав перелік із 450 професій, заборонених для жінок, чим фактично і обмежував права жінок по можливості широкого вибору професійної діяльності.

Але ряд спеціалістів, насамперед медичної сфери, ще на стадії обговорювання, висловлювали думку про не підтримання цього рішення на даному етапі економіко-технологічного розвитку в Україні. Проведені різного роду обговорювання, у т.ч. і у спеціалізованих сайтах, не дали однозначної відповіді. З одного боку, скасування дійсно дало більше можливостей та прав для деяких жінок, щодо вибору таких «цікавих професій» як пожежники, водолази, машиністи метро, газозварювальниці та інші. Але у прихильників заборони скасування інша думка, бо вважається, що коли держава забороняє жінкам певні види робіт, обґрунтовуючи це турботою про їх репродуктивне здоров'я – вона визнає і створює вищу цінність – «жінки як матері». Окрім того, враховуючи особливості жіночого організму, його обмежені у порівнянні з чоловіками функціональні можливості та особливості імунних регуляцій, відміна гендерних обмежень щодо виконання робіт у важких, шкідливих та небезпечних умовах праці призведе до зростання показників загальної захворюваності не тільки працюючого населення, але і майбутнього покоління держави. А гігієністи прогнозують зріст професійно обумовлених та професійних захворювань серед працюючого населення зі скороченням термінів їх розвитку у працюючих жінок.

Але обидві групи експертів сходяться в одному, що в списку наведено перелік важких, шкідливих та небезпечних професій, обумовлених наявністю у повітрі робочої зони цілого букету канцерогенних речовин, що призведуть до захворювань всіх працюючих, як чоловіків, так і жінок. Тому сама по собі гендерна рівність не є недоречною, але тільки за умов створення безпечних, комфортних умов праці одночасно для обох статей. Однак, на думку авторів, перш ніж переглядати Перелік ... необхідно на кожному конкретному робочому місці створювати безпечні умови праці, проводити позапланову атестацію робочого місця і тільки за отриманими результатами вилучати його з Переліку. Але подібні заходи потребують від роботодавців значних коштів, що ставить під сумнів скорочення частки важких і шкідливих робіт в найближчій перспективі в Україні і буде сприяти перенесенню інвесторами найбільш небезпечних виробництв за умови використання дешевої вітчизняної робочої сили.